

STORTINGET

Representantforslag 212 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Une Bastholm

Dokument 8:212 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Une Bastholm om å gjøre det lettere og billigere å reparere

Til Stortinget

Bakgrunn

For å fremme en mer bærekraftig økonomi er det nødvendig med en skatte- og avgiftspolitik som belønner miljøvennlig forbruk og produksjon. Dette innebærer høyere avgifter på miljøskadelig forbruk, lavere skatt på arbeid og lavere avgifter på miljøvennlig forbruk.

Reparasjon og gjenbruk spiller en avgjørende rolle i en sirkulær økonomi, men dagens rammevilkår for reparasjonsnæringene er utfordrende. Ofte er det dyrere å reparere en gjenstand enn å kjøpe en ny. Det skyldes blant annet at lønnskostnadene i Norge er høye, at nye varer er billige fordi produksjon og transport av varer ofte skjer uten at klima- og miljøkostnader er internalisert, og at skatte- og avgiftspolitikken i for liten grad bidrar til å gjøre reparasjoner mer lønnsomt for folk.

Momsfritak på reparasjonstjenester kan bidra til at flere reparasjonsbedrifter overlever i et presset marked. Forslagsstillerne mener at regjeringen også bør utrede redusert arbeidsgiveravgift for reparatørbedrifter.

Reparatørnæringen trenger innovasjonshjelp

Reparatørnæringene er i dag svakt organisert og mangler en tydelig kanal inn mot sentrale myndigheter. Dette gjør det vanskelig å påvirke skatte- og avgiftspolitikken samt andre rammebetingelser.

Flere andre næringer som myndighetene ønsker å satse på, mottar bevilgninger gjennom klyngeprogrammene som administreres av Innovasjon Norge, Siva og Norges forskningsråd. Forslagsstillerne mener det bør opprettes et tilsvarende klyngeprogram for reparatører.

De fleste reparasjonsbedrifter er små aktører, ofte enkeltpersonsforetak, med begrensede økonomiske ressurser til markedsføring, investeringer i ny teknologi og oppgradering av maskiner.

Arendal kommune har tatt et positivt initiativ ved å innføre en støtteordning for reparasjonsbedrifter, hvor alle seks bedrifter som søkte i 2023, fikk støtte til blant annet investering i utstyr og markedsføring. Forslagsstillerne mener det bør etableres en tilsvarende nasjonal støtteordning. Miljøpartiet De Grønne foreslo i sitt alternative statsbudsjett for 2025 å opprette tilskuddsordningen «Reparatørsats», som skal være en støtteordning for reparatørbedrifter.

Reklamasjonsfristene må utvides, også for næringslivet

Forbrukerkjøpsloven § 27 slår fast at forbrukere har rett til reklamasjon inntil to år etter at en vare er kjøpt. For ting som ved vanlig bruk er ment å vare vesentlig lenger, er fristen for å reklamere fem år.

Reklamasjonsfristen gir handelsnæringen en egeninteresse i å unngå å selge produkter med lav kvalitet og

kort holdbarhet, fordi næringen må dekke kostnaden ved reklamasjon. Forslagsstillerne mener at en utvidet reklamasjonsfrist vil kunne styrke dette incentivet – og dermed legge til rette for økt kvalitet på f.eks. klær og sko som selges til norske forbrukere.

Videre er det en skjevhet i reklamasjonsregelverket mellom forbrukere og næringsdrivende. Forbrukerkjøpsloven gir en reklamasjonsfrist på fem år for varer ment å vare vesentlig lenger enn to år, mens næringsdrivende kun har en absolutt reklamasjonsfrist på to år etter kjøpsloven § 32. Forslagsstillerne mener dette er problematisk, ikke minst fordi næringsdrivende ofte kjøper produkter som er ment å vare vesentlig lenger enn to år, som for eksempel industrielle vaskemaskiner eller komponenter til hus. Dagens regelverk gir næringslivet incentiver til å velge billigere, mindre holdbare løsninger.

EUs «Right to repair»-direktiv må implementeres i norsk rett

Forslagsstillerne viser til at EUs «Right to repair»-direktiv (2024/1799) ble vedtatt av EU-parlamentet 13. juni 2024. Direktivet styrker forbrukernes rett til reparasjon, blant annet gjennom følgende tiltak:

- Forpliktelse for produsenter til å reparere alminnelige husholdningsprodukter, deriblant vaskemaskiner, støvsugere og smarttelefoner. Det vil være mulig å legge til ytterligere produkter i listen over tid
- Krav om at forbrukere skal informeres om produsentens plikt til å reparere
- Alternativer for forbrukere til å låne en annen vare mens deres egen blir reparert, eller velge en annen reparert vare som et alternativ
- Gratis online-tilgang på veiledende reparasjonspriiser
- Ytterligere ett års forlengelse av den juridiske garantien for reparerte varer

Right to repair-direktivet ble sendt på høring den 22. juni 2023. Forslagsstillerne har merket seg at de fleste høringsinstansene i hovedsak uttalte seg positivt om implementering av direktivet i norsk rett, herunder

Forbrukerrådet, Stiftelsen Elektronikkbransjen og hovedorganisasjonen Virke.

Forslagsstillerne mener Right to repair-direktivet bør implementeres i norsk rett snarest mulig.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen opprette et klyngeprogram for reparatører i samarbeid med næringen og relevante fagmiljøer.
2. Stortinget ber regjeringen om å opprette tilskuddsordningen «Reparatørsats», som skal være en belønningsordning for kommuner og fylkeskommuner som vil fremme sirkulær økonomi, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om momsfratak på reparasjoner av klær, turutstyr, sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk.
4. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om momsfratak på utleie av klær, turutstyr, sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk.
5. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om momsfratak på innkjøp av reservedeler til klær, turutstyr, sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk.
6. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om redusert arbeidsgiveravgift for reparatørbedrifter, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide den generelle reklamasjonsfristen i forbrukerkjøpsloven fra to til fem år.
8. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å utvide den generelle reklamasjonsfristen i kjøpsloven fra to til fem år.
9. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å utvide reklamasjonsfristen for hvitevarer og annen elektronikk med lang holdbarhet fra fem til ti år.
10. Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, legge fram EUs «Right to repair»-direktiv for Stortinget.

10. april 2025

Rasmus Hansson

Sigrid Zurbuchen Heiberg

Une Bastholm